

“Vrienden van het IJsselhuis”

Foto Nico J. Boerboom

Inhoudsopgave:

1. Waarom: “Vrienden van het IJsselhuis” ?
2. Ontstaan van het IJsselhuis als schipperswachtlokaal
3. Overdracht van het IJsselhuis in 1992
4. Huidige status van het IJsselhuis
5. Toekomstplannen
6. Kostenraming

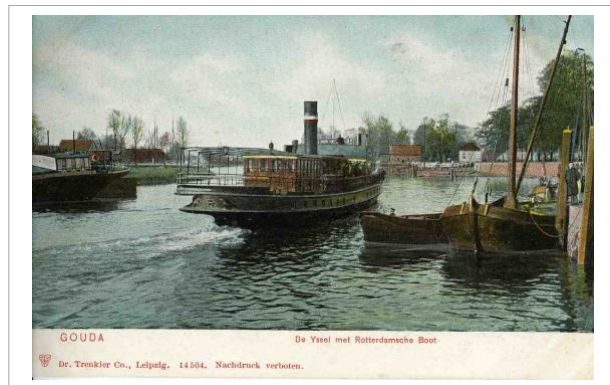

“Vrienden van het IJsselhuis”

1. Waarom: “Vrienden van het IJsselhuis” ?

Het IJsselhuis, een gemeentemonument, vervult een beeldbepalende rol bij de Mallegatsluis en de Museumhaven van Gouda. Het ligt op een plek waar eeuwenlang schepen hun weg door Holland vonden. Deze weg was de belangrijkste vaarroute in de Noord-Zuid verbindingen. Zowel door de Haven bij het Tolhuis als door de Mallegatsluis voeren vele schepen totdat in 1936 de Julianasluisen werden geopend. De grote massa gaat daarna uiteindelijk volledig ten westen van Gouda door de steeds groter wordende Julianasluisen.

Nu er geen groot varend vrachtverkeer meer is in de binnenstad verandert de rol van de Mallegatsluis. Het is een sluis voor de pleziervaart geworden. Zo ook passen de bijbehorende elementen van het unieke ensemble zich hieraan aan, maar het geheel straalt nog steeds de sfeer uit van vroeger. Zonder IJsselhuis is het ensemble niet compleet.

Het gebouw is echter nodig aan groot onderhoud toe en daarom heeft het gebouw ‘vrienden’ nodig. Het is niet in verval, maar zonder de noodzakelijke reparaties dreigt er wel degelijk verval.

Daarom is de Stichting “Vrienden van het IJsselhuis” opgericht. Deze gaat de benodigde fondsen werven om het gebouw voor verval en erger te behoeden, maar vooral ook om het IJsselhuis een nieuwe vaste positie in een nieuw jasje te geven in het geheel van dit fraaie gebied. Daarvoor vragen we uw aandacht.

Ronald Blitz

Voorzitter Stichting Vrienden van het IJsselhuis

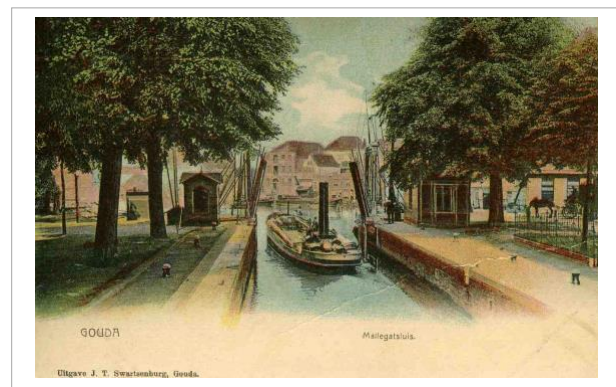
“Vrienden van het IJsselhuis”

2. Ontstaan van het IJsselhuis als schipperswachtklokaal

Een schipperswachtklokaal zonder schippers en schepen is niet denkbaar. Er is al een vaarweg door Gouda sinds haar ontstaan op de oevers van de Gouwe voor 1272. Rond 1397 ontstaat ter hoogte van de huidige Mallegatsluis door een dijkdoorbraak een stroomgat. Het komvormige water bevat de huidige museumhaven. Haarlem die graag meer schepen door Gouda (en dus ook door Haarlem) wil laten varen (en tol betalen!) vraagt in 1398 aan de Graaf op deze plek een sluis te mogen bouwen. Haarlem en het Hoogheemraadschap van Rijnland betalen deze eerste sluis, maar hij mag alleen open bij dreigende rampen. Deze sluis ligt op dezelfde plek als de huidige sluis.

Het varen door de stad van Tolhuis tot Potterspoort zorgt echter voor veel oponthoud. Dat wordt een klein beetje beter door de aanleg van het sluisje ‘Amsterdams Verlaat’ in 1436. In 1574 vindt Willem van Oranje het welletjes en geeft opdracht om een tweede Mallegatsluis te bouwen, zodat zijn oorlogsschepen met voorrang door de stad kunnen varen. De eerste sluis wordt gedempt.

Echter het blijft niet bij oorlogsschepen alleen. Op 21 september 1626 mag na een uitgebreid en onderdanig verzoek van de West-Indische Compagnie aan het stadsbestuur van Gouda, het schip ‘de Arend’ van Piet Heyn met een lading nat geworden pelsen door de tweede Mallegatsluis. Rond 1750 krijgt deze tweede Mallegatsluis gebreken. Zonder de oude te slopen wordt 50 meter oostelijk een nieuwe (derde) sluis gebouwd. In 1766 kan de oude sluis worden gedempt. Tegen extra betaling mogen na 1795 ook gewone schepen door deze derde Mallegatsluis.

Het zal nog tot 1912 duren eer daar een Schipperswachtklokaal wordt gebouwd, bovenop de gedempte tweede sluis. De lange wachtrijen maakt een wachtklokaal nodig. Het gebouw dient als wachtruimte, koffiehuis en ook een beetje als vrachtbeurs en betaalkantoor voor sjouwers.

In de periode 1890-1930 verdubbelt het aantal schepen dat van deze sluis gebruik maakt. De wachtrijen nemen toe. Ook de grootte neemt toe. De sluiskolk is maar 47 meter lang en er komen langere schepen. Boten die een regelmatige dienst uitvoeren hebben voorrang. Zij hebben het zogeheten recht van 'voorschutting'. Langere schepen kunnen alleen bij dood tij de sluis passeren en krijgen dus dan voorrang. Er is dan haast en dringen en.... natuurlijk zijn scheldpartijen, ruzie en vechten niet van de lucht. Het IJsselhuis kan daarover heel wat vertellen.

De ruziepartijen in combinatie met lang, alcohol consumerend wachten, is geen goede combinatie. In 1923 wordt het beheer van het IJsselhuis overgenomen door de Nederlandsche Vereeniging tot Afschaffing van Alcoholische Dranken.

“Vrienden van het IJsselhuis”

3. Overdracht van het IJsselhuis in 1992

Na 1936 verschuift de drukte van de Mallegatsluis naar de Julianasluis. Alleen boten met een lading voor lokale ondernemers in Gouda komen nog naar binnen. Er zijn geen wachttijden meer en daarmee vervalt de oorspronkelijke functie van het gebouw. Pleziervaart neemt de plaats in van de beroepsvaart.

Tot ongeveer 1975 blijft het als koffiehuis in gebruik. Dan wordt het even een winkel. Een kunstenaar, Rob Veenhof, maakt er vele jaren zijn atelier van, maar vertrekt uiteindelijk ook. Het gebouw vervalt.

In 1992 wordt het gebouw door de gemeente verkocht voor het symbolische bedrag van 1 gulden aan de Museumhaven. Het wordt de ‘huiskamer’ van de schippers en dient ook als Vergaderruimte. Onderdeel van de kooptransactie is een restauratieverplichting van het pand. De restauratie komt met hulp van sponsors uit het bedrijfsleven, particulieren en een gemeentelijke subsidie vrij snel tot stand en nog in hetzelfde jaar wordt het geopend.

Vanaf 2009 is er het museumhavencafé.

Vanaf 2014 is het ook een erkende trouwlocatie.

Foto Nico J. Boerboom

“Vrienden van het IJsselhuis”

4. Huidige status van het IJsselhuis

Hier moeten we een onderscheid maken tussen het gebouw en het gebruik door vader en zoon Winkelman.

Het gebouw vertoont tekenen van achterstallig onderhoud, zowel buiten als binnen. Het moet ook worden aangepast op het toekomstig gebruik. We spreken nog niet van uitbreidingen, juist omdat het behoud in goede kwaliteit voorrang heeft.

Het IJsselhuis trekt steeds meer bezoekers, dankzij de goede kookkwaliteit van Herman Winkelman. Het binnenwerk van het gebouw en met name ook het keukendeel zal grondig worden aangepakt. We zijn zeer gelukkig met de wat ruimere terrasmogelijkheden waarvoor vergunning is verleend. Veilige en droge opslag van tafels en stoelen moet nog geregeld worden, maar ook dat kan snel rond komen.

Eerste toezeggingen voor financiële ondersteuning zijn al gedaan, zodat we optimistisch op de ingeslagen weg voort kunnen.

“Vrienden van het IJsselhuis”

5.Toekomstplannen van het IJsselhuis

Het IJsselhuis, sinds een aantal jaren in gebruik als drank - en spijslokaal, vertoont in de periode 2015-2017 een sterk stijgende omzet van jaarlijks ca. 40%. Voor 2018 wordt uitgegaan van een omzetstijging van 30% en voor 2019 25%, waarna naar verwachting - gezien de fysieke capaciteit van keuken en pand - het plafond is bereikt (€ 380k per jaar).

Dit geeft bij alle betrokkenen vertrouwen naar de toekomst.

Hierbij wordt gestreefd naar een voortzetting van de intieme horecagelegenheid door Herman Winkelman met bijzondere, vaak regionale, gerechten en dranken; tevens met een extra accent op de functie als huiskamer en ontmoetingsplaats van schippers, bewoners en bedrijven uit de (wijde) omgeving.

Het laatste jaar is het IJsselhuis op kleine schaal een knooppunt bij toeristische routes geworden; deze functie zal in de nabije toekomst zeker worden uitgebreid.

“Vrienden van het IJsselhuis”

6. Kostenraming

Inkomsten			Uitgaven			
Nr.	Omschrijving	Bedrag incl. BTW	Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Bedrag incl. BTW
A	Subsidies		1	<u>Gebouw</u>		
B	Sponsoring in geld		1a	Steenrestauratie	10.000	12.100
C	Sponsoring in Natura		1b	Houtrestauratie	15.000	18.150
	Totaal A,B,C	€ 135.000	1c	Schilderwerk	20.000	24.200
			2	<u>Keuken</u>		
				Nagelvaste voorzieningen zoals		
			2a	Werkbladen(rvs & graniet)	10.000	12.100
			2b	Kasten & bar	15.000	18.150
			3	Apparatuur (25.000)	pm	
			4	<u>Omgeving</u>		
			4a	Luifels	5.000	6.050
			4b	Terrasscheiding	15.000	18.150
			4c	Heating & light	5.000	6.050
			4d	Diverse (opslag etc.)	<u>5.000</u>	6.050
				Subtotaal excl. btw	100.000	
			5	organisatie (ca. 1%) & onvoorzien (ca. 10%)		<u>14.000</u>
	Totaal inkomsten	€ 135.000	Totaal	uitgaven incl. btw		135.000

“Vrienden van het IJsselhuis”

Bronnen:

- Wikipedia met trefwoord IJsselhuis
- *Schipperswachtkloaal: spetterend middelpunt van Waterstad Gouda*. Paul Abels op zijn website.
- *Gouda links inhalen, De geschiedenis van de Mallegatsluis* door Hans Suijs Uit ‘Schipperen’ een boekje uitgegeven tijdens de havenstaddagen van 2008.
- Website van museumhavencafé
- *Het IJsselhuis 1912-2016* door Dick en Herman Winkelman

NAW-gegevens Stichting

Kamer van Koophandel: 69428433 (rotterdam)

Bestuur: Ronald Blitz (vz), Hans Suijs (pm), Ineke Woudenberg (secr), Mea Hiskes en Jaap Warners (leden)

Secretariaat: Sint Mariëwal 2, 2801 WS Gouda

Telefoon: 06.296.219.28

Mailadres: info@stichtingvriendenvanhetijsselhuis.nl

Website: vriendenvanhetijsselhuis.nl

Bankrekening: NL 35 INGB 0007 7642 40 tnv vrienden van het ijsselhuis

RSIN: 8578.71.298

ANBI: culturele ANBI

Rotterdamse Poort en Mallegatsluis